

Aan:

Datum:
8 januari 2021

Briefnummer:
ASD-210108-2

Behandeld door:
Harry Visser

Telefoonnummer:
0636207525

Advies nr.22 inzake Noodplan Jeugdzorg II:

Geacht College,

Ons algemene beeld

In ons advies nr. 19 over de bezuinigingen in het sociaal domein d.d. 23 juni 2020 adviseerden wij u ons uw Noodplan Jeugdzorg ter advisering voor te leggen. Diezelfde dag ontvingen de leden van de gemeenteraad uw Raadsinformatiebrief. Daarin informeerde u hen over het te starten Noodplan Jeugdzorg, ter uitvoering van de belangrijkste aanbeveling uit het KPMG-rapport.

Vervolgens stuurde u op 2 september 2020 uw Raadsinformatiebrief Noodplan Jeugdzorg II. Daarin informeerde u de gemeenteraadsleden over de voortgang van de uitvoering van het Noodplan. In onze reguliere vergadering van 28 oktober 2020 heeft de heer Van Oyen het Noodplan mondeling toegelicht.

U stelt als doel van het Noodplan Jeugdzorg een begin te maken met het (financieel) op orde brengen van het Sociaal Domein en de herijking van de lange(re) termijnvisie. Wij begrijpen uit uw Raadsinformatiebrief van 18 december jl. dat u de gemeenteraadsleden hierover wenst te informeren en hen zult uitnodigen voor een bijeenkomst eind januari 2021.

Ons algemene oordeel

Gelet op het gegeven dat dit Noodplan Jeugdzorg ook moet leiden tot een 'herijking van de lange(re) termijnvisie', vinden wij het als integrale Adviesraad Sociaal Domein van groot belang u vóór eind januari 2021 hierover te adviseren. Wij betreuren het dat u ons niet om ons advies heeft gevraagd. Wij doen dat dus ongevroegd.

Alhoewel het hier gaat om maatregelen die uw interne bedrijfsvoering -en daarmee de uitvoering- betreffen, zijn wij van oordeel, dat wij er zicht op moeten blijven houden dat de verbetering van de interne bedrijfsvoering in de Jeugdzorg én de doorvoering van uw geëvalueerde maatregelen in Wmo en Participatie geen enkel nadelig gevolg zal hebben voor de inhoud en kwaliteit van de te leveren zorg en ondersteuning.

Ons specifieke beeld van het versterken van IGT's

In uw Raadsinformatiebrief Noodplan Jeugdzorg II van 2 september 2020 onderscheidt u 3 grote onderdelen: 1. het versterken van Integrale Gebiedsteams (IGT's), 2. het verbeteren van de processen en 3. informatie & analyse.

Het versterken van de IGT's heeft als doel beter zicht te krijgen op de problematiek in de wijk, de noodzakelijke hulp en ondersteuning, zodat arrangementen gericht en efficiënter ingezet kunnen worden.

Eind 2020 wenst u de nieuwe werkwijze in het versterken van de IGT's geëvalueerd te hebben en daarna toe te passen op de uitvoering van de Wmo en Participatie. Wij gaan ervan uit dat u hiermee duidt op uw aangekondigde 'veranderplan sociaal domein'.

Ons specifieke oordeel over het versterken van IGT's

Omdat het hier gaat om een mogelijk integrale verbetering van het sociaal domein, wensen de leden van de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht hierover in een zo vroeg mogelijk stadium te worden geïnformeerd, zodat wij u -indien nodig- kunnen adviseren over dit integrale veranderplan. Het moge duidelijk zijn, dat wij wensen te beoordelen, of deze verbeteringen van uw interne bedrijfsvoering mogelijk ten koste gaan van inhoud en kwaliteit van de te leveren zorg en ondersteuning.

Wij zijn van mening dat het versterken van IGT's niet alleen moet leiden tot beter zicht op de problematiek in de wijk, maar dat veel meer -ook integrale- problemen van kwetsbare burgers rechtstreeks in wijken en buurten kunnen worden opgelost.

In punt d. van het Noodplan Jeugdzorg II gaat het over de regionale kwartaalgesprekken met de belangrijkste zorgaanbieders waarbij de juiste mensen dienen aan te sluiten. Wij vragen ons hier af hoe wordt bepaald, wie de belangrijkste zorgaanbieders zijn? Wordt hier dan gekeken naar het volume van de aangeboden jeugdzorg, of naar de kwaliteit? En wie zijn de juiste deelnemers aan deze gesprekken? Ambtenaren, managers, medewerkers, ervaringsdeskundigen? Wij zijn van mening dat ten minste iedere zorgaanbieder een uitnodiging dient te krijgen, daar alle zorgaanbieders op hun gebied belangrijk kunnen zijn voor jeugdigen. Ook vinden wij dat bij deze gesprekken mensen uit de praktijk aanwezig dienen te zijn, om een zo realistisch beeld van de dagelijkse werkomgeving te krijgen.

Ook heeft u het in punt d. over het afschalen van de zorg- en hulpverlening. Wij zijn echter van mening, dat wanneer je een verbeterde hulpverlening wilt krijgen en uiteindelijk op minder kosten wilt uitkomen, je juist moet investeren. Goed voorbeeld daarvan is de investering in praktijkondersteuners jeugdzorg bij huisartsenpraktijken. Het 'afschalen' van de zorg- en hulpverlening brengt namelijk de nodige risico's met zich mee: niet tot de kern van de problematiek komen, cliënten die zich niet gehoord en gesteund voelen, uitvallers, etc. Dit zorgt uiteindelijk voor meer kosten omdat deze jongeren vroeg of laat toch geholpen dienen te worden. Wij denken wanneer je dit van begin af aan goed doet, zal er minder geld mee gemoeid zal zijn.

Ons specifieke beeld van het verbeteren van processen

Het verbeteren van de processen heeft als doel uniformiteit op het gebied van registreren door te voeren, systemen op elkaar aan te sluiten en de data-afhankelijkheid van externe bronnen te verlagen. U heeft daarbij met name oog voor juistheid, volledigheid en tijdigheid van het leveren van informatie. U gaat strakker sturen op de toepassing van het declaratieprotocol bij alle partners in de keten.

Ons specifieke oordeel over het verbeteren van processen

Daarbij gaat u o.a. handhaven op het te laat indienen van toewijzings- en/of wijzigingsverzoeken. Wij begrijpen wel dat dit ook in het belang van de zorgvrager goed kan werken maar vrezen toch dat de zorgvrager daarmee nog afhankelijker wordt van allerlei bureaucratische processen. Welke waarborg heeft de jeugdige zorgvrager dan wel haar/zijn ouders/vertegenwoordigers dat toch tijdig noodzakelijke zorg en ondersteuning geleverd kan worden?

Nog liever zien wij dat bureaucratische processen zoveel mogelijk worden vermeden. Dat er alleen voor specialistische zorg en ondersteuning centraal toewijzings- dan wel wijzigingsverzoeken ((her)indicaties dienen te worden afgegeven. Andere en eenvoudiger hulpvragen dienen zoveel mogelijk direct in wijken en buurten te worden beantwoord zonder bureaucratische trajecten. Zo nodig meteen door gekwalificeerde jeugdzorgverleners. Het traject met praktijkondersteuners jeugdzorg bij huisartsen laat zien dat hier snel inhoudelijk goede resultaten (ook in financiële zin) behaald kunnen worden.

Waar het echter gaat om het geven van antwoorden in wijken en buurten op hulpvragen van jeugdigen en/of hun ouders/vertegenwoordigers, scoort Maastricht (0,9%) ten opzichte van het landelijk gemiddelde (15,8 %) heel slecht.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl ('Jeugdhulp zonder verblijf, naar uitvoerder')

Centraal gepositioneerde organisaties als het CJG en 'home-start', de laatste bij Trajekt ondergebracht, zouden veel meer in wijken en buurten zichtbaar kunnen en moeten zijn. Meer investeren in uitvoerend jongerenwerk en wijkgerichte jongerenactiviteiten lijkt ons in preventieve zin ook aanzienlijk bij te dragen.

In punt e. van het Noodplan Jeugdzorg II gaat het over boetesancties die opgelegd kunnen worden bij het niet tijdig of onjuist declareren door zorgaanbieders. Dit zien wij anders. Natuurlijk moeten afspraken worden nagekomen, maar op uw manier wordt een 'dit-zal-zeleren' mentaliteit gecreëerd in plaats van een 'we-doen-dit-samen' mentaliteit. Uiteindelijk zal dit ook weer zijn effect hebben op de cliënten. Als deze boetes betaald dienen te worden, hebben de zorgleveranciers minder geld om zorg te bieden aan cliënten. Dat laatste kan in onze ogen niet de bedoeling zijn van dit noodplan. Wij vinden dat er samen met de zorgleveranciers gekeken moet worden, waarom er niet tijdig/juist gedeclareerd wordt en hoe dit opgelost kan worden.

Ons specifieke beeld van informatie en analyse

Doel hiervan is om te investeren in de kwaliteit en actualiteit van rapportages en data uit verschillende bronsystemen te standaardiseren. Zo wilt u de kwaliteit van management- en bestuur informatie, de prognoses en daarmee sturingsmogelijkheden borgen. U zet o.a. een verplichtingenadministratie op.

Ons specifieke oordeel over informatie en analyse

Juiste prognoses zijn wat ons betreft van essentieel belang voor het verstrekken van de juiste lumpsumfinanciering aan (jeugd)zorgaanbieders. Dat vergt inspanningen van uw kant, maar ook van de kant van de (jeugd)zorgleveranciers. In punt k. van het noodplan heeft u het over een prognosemodel dat inzicht kan geven in de trends van de jeugdzorg. Dit prognosemodel bestaat uit 3 onderdelen. Wij denken echter dat er nog een 4^e onderdeel bij kan, namelijk; *“Hoeveel mensen zijn er daadwerkelijk geholpen?”* Volgens ons is het namelijk gemakkelijk om een cliënt 5 jaar binnen budget te behandelen. Maar hoeveel geld zou het uiteindelijk besparen om een cliënt 2 jaar buiten het budget te behandelen en dat deze niet meer hoeft door te stromen naar een vervolgtraject, al dan niet bij een andere organisatie? En hoeveel geld levert het uiteindelijk op als deze cliënt na deze 2 jaar volwaardig kan meedraaien in de maatschappij?

Wij spreken hier onze mening uit, dat ook grotere administratieve verplichtingen voor (jeugd)zorgleveranciers verdisconteerd moeten worden in de hen te verstrekken lumpsumfinanciering. Voor ons staat echter buiten kijf, dat hoe minder administratieve verplichtingen er moeten worden uitgevoerd, hoe meer en sneller er eenvoudige zorg en ondersteuning kan worden verleend. Bureaucratie kost ook geld dat uit de financiering van het sociaal domein, dus uit door ons allen opgebrachte belastinggelden moet worden betaald!

Onze adviezen

- Wij adviseren u de inhoud van ons advies mee te nemen en liefst mee te geven bij het informeren van de gemeenteraad over het (financieel) op orde brengen van het Sociaal Domein en de herijking van uw lange(re) termijnvisie.
- Wij adviseren u de integrale Adviesraad Sociaal Domein in staat te stellen te beoordelen, of de verbeteringen van uw interne bedrijfsvoering mogelijk ten koste gaan van inhoud en kwaliteit van de te leveren zorg en ondersteuning.
- Wij adviseren u iedere zorgleverancier een uitnodiging te sturen om deel te nemen aan de regionale kwartaalgesprekken en ervoor te zorgen dat hierbij ook mensen uit de praktijk, zoals (jeugd)zorgverleners, aanwezig zijn.
- Wij adviseren u veel meer -ook integrale- problemen van kwetsbare burgers rechtstreeks in wijken en buurten, zonder bureaucratische rompslomp op te lossen. Niet 'afschalen', maar meer investeren in uitvoerend jongerenwerk en wijkgerichte

jongerenactiviteiten en preventieve jeugdhulp lijkt ons in preventieve zin beter te werken. Gelet op de score van Maastricht op dit gebied heeft Maastricht hier volgens ons nog een wereld te winnen.

- Wij adviseren u af te zien van het hanteren van boetesancties en samen met de zorgleveranciers te kijken waarom er niet tijdig of onjuist wordt gedeclareerd en hoe dit opgelost kan worden.
- Wij adviseren u aan uw prognosemodel het onderdeel *'hoeveel mensen zijn er daadwerkelijk geholpen?'* toe te voegen.
- Wij adviseren u grotere administratieve verplichtingen voor zorgleveranciers dan nu het geval is zoveel mogelijk achterwege te laten en deze -indien toch nodig- te verdisconteren in de hen te verstrekken lumpsumfinanciering.

Met de meeste hoogachting,

Harry Visser,
Secretaris

Kees Eken,
Voorzitter